

PROJEKT STATUTU PTK
1934

- 15. 107

PROJEKT STATUTU

POLSKIEGO TOW. TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZEGO

uchwalonego na posiedzeniu Rady Głównej Polskiego Towarzystwa
Krajoznawczego-Touring Klubu w dniu 23 lutego 1934 roku.

I. Nazwa, siedziba, zakres terytorjalny i charakter prawny.

§ 1. Stowarzyszenie nosi nazwę: „Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze” (P. T. K.) i używa pieczęci z takim samym napisem.

W stosunkach z zagranicą stowarzyszenie używa obok nazwy polskiej nazwy francuskiej: „Société Polonaise de Tourisme”.

§ 2. Terenem działalności stowarzyszenia jest Rzeczpospolita Polska.

Siedzibą stowarzyszenia jest Warszawa.

§ 3. Stowarzyszenie jest osobą prawną.

II. Cele stowarzyszenia i środki działania.

§ 4. Stowarzyszenie ma na celu:

1) Budzić zamiłowanie do zwiedzania, poznawania i badania Polski, oraz jej kultury.

2) Ułatwiać zwiedzanie Polski swoim i obcym, popierać rozwój turystyki polskiej we wszystkich jej formach w kraju i zagranicą.

3) Gromadzić, opracowywać i wydawać materiały naukowe, dotyczące krajoznawstwa ziem polskich i krajów sąsiednich, historycznie i geograficznie z nimi związanych.

66/34
11-84

4) Współdziałać w ochronie zabytków przyrody i kultury ziem polskich, oraz w propagandzie i ochronie rodzimego obyczaju (swojszczyzny).

5) Prowadzić i rozwijać akcję wychowawczą wśród młodzieży w kierunku poznania Polski oraz pogłębienia przywiązania do ziemi rodzinnej i dorobku kultury polskiej.

§ 5. Dla osiągnięcia powyższych celów stowarzyszenie może rozwijać działalność przez:

- a) wydawanie i popieranie publikacji naukowych, literackich i artystycznych, odnoszących się do krajoznawstwa i turystyki ziem polskich;
- b) wydawanie Słownika Geograficznego Państwa Polskiego;
- c) wydawanie czasopisma poświęconego celom stowarzyszenia oraz periodycznych biuletynów informacyjnych;
- d) wydawanie przewodników po Polsce i jej częściach w języku polskim i językach obcych;
- e) popularyzację wiadomości, dotyczących krajoznawstwa polskiego;
- f) tworzenie i prowadzenie muzeów krajoznawczych;
- g) gromadzenie bibliotek, zbiorów fotografii, przeźroczy, filmów, i t. p., związanych z celami stowarzyszenia;
- h) odczyty i kursy, pokazy przeźroczy i filmów, związanych z celami stowarzyszenia;
- i) prowadzenie i rozwijanie krajoznawczej akcji wychowawczej wśród młodzieży;
- j) zdjęcia kinematograficzne i fotograficzne ziem polskich;

- k) urządzenie wystaw, związanych z celami stowarzyszenia;
- l) starania o udogodnienia komunikacyjne, administracyjne i finansowe dla ruchu turystycznego w Polsce;
- ł) wyjednywanie zniżek i udogodnień dla członków;
- m) budowę i utrzymywanie schronisk i domów wycieczkowych;
- n) znakowanie ścieżek turystycznych, ustawianie na drogach punktów orientacyjnych i drogowych wskazów;
- o) wywieszanie map turystycznych na dworcach kolejowych i w innych punktach, częściej odwiedzanych;
- p) organizację wycieczek zbiorowych;
- r) pomoc dla wycieczek krajowych i zagranicznych;
- s) współdziałanie z biurami podróży;
- t) utrzymywanie turystycznych biur informacyjnych, względnie wyznaczenie delegatów wszędzie, gdzie to okaże się potrzebne;
- u) kształcenie przewodników;
- w) uprawianie i rozwój specjalnych rodzajów turystyki (samochodowej, wodnej, narciarskiej, kolarskiej i t. p.) za pośrednictwem sekcji;
- x) współdziałanie w akcji, zmierzającej do podniesienia polskiego przemysłu turystycznego, w szczególności hotelarstwa, przedsiębiorstw komunikacyjnych, popieranie rozwoju polskich uzdrowisk, zdrojowisk i letnisk;
- y) utrzymywanie stosunków z polskimi i obcymi towarzyszami o pokrewnych celach;
- z) wszelkie inne środki zgodne z prawem i niniejszym statutem, które prowadzą do osiągnięcia celów stowarzyszenia.

III. Organizacja stowarzyszenia.

§ 6. Stowarzyszenie dzieli się pod względem organizacyjnym na oddziały. Są to organizacje terytorjalne, nie posiadające osobowości prawnej, rządzące się ramowym regulaminem, uchwalonym na podstawie niniejszego statutu przez Zarząd Główny P. T. K. Oddziałom są podporządkowane koła miejscowe. Kilka oddziałów, dla koordynowania ich działalności, może być podporządkowanych okręgom regionalnym P. T. K.

§ 7. Z wyjątkiem członków honorowych i korespondentów, każdy członek stowarzyszenia musi być członkiem jednego z oddziałów miejscowych, przystąpiwszy zaś do któregośkolwiek z tych oddziałów, staje się tym samym członkiem całego stowarzyszenia.

Członkowie oddziałów korzystają z wszelkich praw członka stowarzyszenia na całym obszarze objętym jego działalnością.

IV. Członkowie, ich prawa i obowiązki.

§ 8. Członkowie stowarzyszenia dzielą się na:

- a) honorowych,
- b) korespondentów,
- c) zwyczajnych.

§ 9. Członków honorowych mianuje Zjazd Delegatów na wniosek Zarządu Głównego z pośród osób, które położyły szczególne zasługi dla stowarzyszenia lub jego celów. Członkowie honorowi nie mają obowiązku płacenia składek członkowskich. Dyplomy i legitymacje dla członków honorowych wystawia Zarząd Główny stowarzyszenia.

§ 10. Członków korespondentów mianuje Zarząd Główny na trzy lata, z pośród osób, mogących poprzeć prace związane z realizacją zadań stowarzyszenia.

Członkowie korespondenci są wolni od płacenia składek członkowskich.

§ 11. Członków zwyczajnych przyjmują zarządy oddziałów stowarzyszenia na zasadzie pisemnej deklaracji po wpłaceniu wpisowego i składki rocznej. Zarząd oddziału może odmówić przyjęcia bez podania powodu. Przepisy tego paragrafu nie dotyczą oficerów w czynnej służbie.

§ 12. Członkowie zwyczajni opłacają do kasy stowarzyszenia za pośrednictwem Zarządu oddziału, do którego należą, składkę roczną, której wysokość określi Zarząd Główny conajmniej na miesiąc przed początkiem roku administracyjnego.

Oprócz składki członkowskiej, obowiązującej wszystkich członków stowarzyszenia, która w całości wpływa do kasy głównej stowarzyszenia, walne zgromadzenie oddziału ustala składkę dodatkową na rzecz oddziału, obowiązującą tylko członków danego oddziału.

§ 13. Wpisowe dla nowych członków wynosi 2 zł., a wpływa w całości do kasy oddziału.

§ 14. Żony członków stowarzyszenia, o ile chcą przystąpić do niego w charakterze członków zwyczajnych, opłacają tylko połowę składki członkowskiej, a to tak w części, przeznaczony dla kasy głównej stowarzyszenia, jak i do kasy oddziału, nie przysługuje im jednakże prawo otrzymywania bezpłatnie wydawnictw stowarzyszenia.

§ 15. Członkowie mają prawo:

a) wyboru i wybieralności do władz stowarzyszenia,

brania czynnego udziału w Walnych Zgromadzeniach oddziału, oraz uczestniczenia w obradach Zjazdu Delegatów;

- b) brania udziału w zebraniach, kursach, wycieczkach, zabawach i t. p., przez stowarzyszenie urządzanych;
- c) noszenia odznaki stowarzyszenia;
- d) korzystania z lokalu, urządzeń, biblioteki, oraz zbiorów stowarzyszenia;
- e) uczestniczenia w zebraniach i wprowadzenia gości;
- f) otrzymywania za zniżkową cenę wydawnictw stowarzyszenia;
- g) korzystania z wszelkich ulg i korzyści, przysługujących stowarzyszeniu, jak zniżki kolejowe i t. p.

§ 16. Wszyscy członkowie stowarzyszenia są obowiązani:

- a) zachować postanowienia statutu i regulaminów;
- b) popierać zadania stowarzyszenia w miarę swych sił i środków;
- c) poddawać się zarządzeniom organów stowarzyszenia,
- d) czuwać nad całością i bezpieczeństwem zabytków przyrody i kultury;
- e) członkowie zwyczajni mają nadto obowiązek uiszczać regularnie roczne składki, tak na rzecz całego stowarzyszenia, jak i na rzecz oddziału (§ 12).

§ 17. Członek przestaje należeć do stowarzyszenia bądź dobrowolnie, bądź też przez wykreślenie lub wykluczenie:

- a) wystąpienie zgłoszone być może na ręce Zarządu oddziału każdego czasu nie zwalnia ono jednakże od płacenia składek na okres przed wystąpieniem;
- b) wykreślonym przez Zarząd oddziału może być czło-

nek, który mimo wezwania nie uiszczył do dnia 14 zaległej składki rocznej za rok ubiegły;

- c) wykluczenie następuje z powodu czynu niehonorowego lub działania na szkodę stowarzyszenia. O tem ostatniem orzeka większością 2/3 głosów Zarząd oddziału, od którego można się odwołać w ciągu 2 tygodni do Zarządu Głównego, ten zaś załatwia sprawę ostatecznie.

§ 18. Oddział jest obowiązany donieść o wykluczeniu swego członka do Zarządu Głównego P. T. K., który zawiadamia o tem wszystkie oddziały stowarzyszenia

§ 19. Członek występujący, wykreślony lub wykluczony nie może żądać zwrotu zapłaconych składek.

§ 20. Zarząd oddziału ma prawo zawiesić w prawach członka zwyczajnego, który nie stosuje się do statutu, regulaminów i postanowień władz stowarzyszenia, lub postępuje niehonorowo. Umotywowaną uchwałę Zarządu oddziału o takim zawieszeniu należy doręczyć zainteresowanemu na piśmie. Członek zawieszony na mocy powyższych przepisów może odwołać się pisemnie do najbliższego Walnego Zgromadzenia oddziału. Odwołanie się nie wstrzymuje ważności zawieszenia.

O ile zawieszenie następuje z powodu czynów niehonorowych, Zarząd oddziału oddaje sprawę do zbadania sądowi honorowemu, który winien wydać orzeczenie w ciągu trzech miesięcy albo znosząc zawieszenie, albo orzekając wykluczenie ze stowarzyszenia.

O zawieszeniu członka Zarząd oddziału zawiadamia Zarząd Główny P. T. K. W czasie zawieszenia nie przysługują członkowi:

- a) czynne i bierne prawo wyborcze do władz stowarzyszenia i jego organizacyjnych części składowych;
- b) prawo do brania udziału w zgromadzeniach P.T.K.; jego oddziałów, kół i sekcji;
- c) prawo korzystania z legitymacji stowarzyszenia.

V. Uczestnicy.

§ 21. Młodzież obojga płci od lat 14 do lat 18, za wyjątkiem młodzieży szkolnej, może być przyjmowana do oddziałów stowarzyszenia w charakterze uczestników. Uczestnicy mają jedynie prawo do korzystania z urządzeń stowarzyszenia oraz z przysługujących mu ułatwień, nie mają jednak prawa wyboru i wybieralności do władz stowarzyszenia, uczestniczenia w zgromadzeniach stowarzyszenia, oraz bezpłatnego otrzymywania wydawnictw stowarzyszenia. Uczestnicy są obowiązani uiszczać połowę wszystkich opłat, tak na rzecz Zarządu Głównego, jak i oddziałów. Uczestnik otrzymuje legitymację stowarzyszenia, oznaczoną wyraźnie jako legitymacja uczestnika.

VI. Rok administracyjny.

§ 22. Rokiem administracyjnym stowarzyszenia i jego oddziałów jest rok kalendarzowy.

VII. Majątek stowarzyszenia i sposób zaciągania zobowiązań.

§ 23. Fundusze stowarzyszenia powstają:

- a) z wpisowego i składek członków;
- b) z ofiar, zapisów, darowizn i subwencji;

- c) z dochodów z nieruchomości i odsetek od kapitału;
- d) z wpływów z wydawnictw;
- e) z dochodów niestałych, jak to: z koncertów, odczytów, widowisk, zabaw i t. p.;
- f) z innych źródeł.

§ 24. Część majątku stowarzyszenia stanowią fundusze specjalne, przeznaczone na cele ściśle określone i powstałe z woli ofiarodawców, względnie na podstawie uchwały Zjazdu Delegatów. Nie mogą one być używane na inne cele bez zgody ofiarodawców, względnie bez uchwały Zjazdu Delegatów.

§ 25. Majątkiem i dochodami stowarzyszenia administruje Zarząd Główny, lub na podstawie jego upoważnienia, Zarząd oddziału.

Do nabywania i obciążania majątku nieruchomości stowarzyszenia uprawniony jest Zarząd Główny lub Zarząd Oddziału za zgodą Zarządu Głównego i na podstawie upoważnienia Walnego Zgromadzenia oddziału.

§ 26. Zarząd Główny jest upoważniony do przekazywania administracji części majątku stowarzyszenia oddziałom, okręgom lub sekcjom, określając jednocześnie warunki tej administracji. W razie stwierdzenia, że oddział, okręg względnie sekcja gospodaruje majątkiem stowarzyszenia w sposób niekorzystny dla stowarzyszenia lub nie stosuje się do wydawanych poleceń, Zarząd Główny może odebrać oddziałowi, okręgowi, względnie sekcji administrację powierzonej mu części majątku i objąć ją sam lub przekazać innemu organowi stowarzyszenia.

§ 27. Wszelkie objekty, zarówno nieruchome, jak i ruchome, nabyte lub otrzymane przez oddziały, okrę-

gi, sekcje lub inne organy stowarzyszenia, stanowią własność całego stowarzyszenia. Dotyczy to również wybudowanych przez nie nieruchomości.

§ 28. Oddziały, okręgi, względnie sekcje, które bądź wybudowały lub nabyły własnym kosztem i staraniem, bądź otrzymały jako darowiznę dom, schronisko, względnie inną nieruchomość, mają prawo nieograniczonego użytkowania takiej nieruchomości, jak również prawo użytkowania nabytych przez nie lub otrzymanych zbiorów muzealnych, zbiorów krajoznawczych, bibliotek oraz wszelkich innych praw i ruchomości. Prawo to nie może być im odjęte bez zgody Walnego Zgromadzenia Oddziału.

§ 29. Wszelkie akty prawne, a w szczególności umowy i zobowiązania majątkowe, powinny być imieniem stowarzyszenia podpisywane przez prezesa lub jednego z wiceprezesów stowarzyszenia, oraz przez skarbnika lub jego zastępcę, względnie przez osoby przez nich upoważnione.

Do ważności zaciągania zobowiązań majątkowych wymagana jest uchwała Zarządu Głównego.

Czeki i pokwitowania z odbioru funduszków podpisuje skarbnik stowarzyszenia lub jego zastępca, i jeden z członków Zarządu Głównego.

§ 30. O ile, czy to stowarzyszenie jako całość, czy też jego oddziały korzystałyby z ofiarności publicznej, albo z zapomóg udzielonych im przez władze i instytucje publiczne, powinien Zarząd Główny, względnie Zarząd oddziału o terminie, miejscu i porządku dziennym każdego Zjazdu Delegatów (Walnego Zgromadzenia Oddziału) zawiadamiać kompetentną władzę administracyjną I instancji. Dotyczy to również posie-

dzeń Zarządu Głównego, względnie Zarządu oddziału, o ile przedmiotem obrad mają być sprawy, pozostające w związku z użyciem funduszków, uzyskiwanych z ofiarności publicznej lub z subwencji.

VIII. Oddziały.

§ 31. Oddziały są to terytorjalne grupy członków stowarzyszenia, złożone przynajmniej z 20 osób, związane dla współpracy w osiaganiu ogólnych celów stowarzyszenia. Nie posiadają one osobowości prawnej i rządzą się regulaminem dla oddziałów miejscowych, uchwalonym w ramach statutu przez Zarząd Główny stowarzyszenia.

§ 32. Oddziały stowarzyszenia istnieć mogą w każdej miejscowości państwa polskiego.

Oddział może być zorganizowany z inicjatywy grona osób, przez delegata Zarządu Głównego lub okręgu regionalnego stowarzyszenia.

Grono osób lub delegat zwołuje zebranie organizacyjne, które wybierze Zarząd Oddziału i jego Komisję Rewizyjną. Oddział rozpoczyna swoją działalność po zatwierdzeniu i zarejestrowaniu go przez Zarząd Główny stowarzyszenia oraz po wypełnieniu formalności, przewidzianych w ustawie o stowarzyszeniach.

§ 33. Oddziały noszą nazwę miejscowości, w której mają siedzibę (np. Oddział Warszawski Polsk. Tow. Turystyczno-Krajoznawczego), ewentualnie terytorjum, na którym działają (np. Oddział Kurpiowski Polsk. Tow. Turystyczno-Krajoznawczego).

§ 34. Członkowie zamieszkali w miejscowości, w której ma siedzibę oddział stowarzyszenia, winni nale-

żeć do tego oddziału. Zarząd Główny może wyznaczyć poszczególnym oddziałom dokładnie oznaczone obszary administracyjne, w szczególności województwa, jeden lub kilka powiatów, względnie część powiatu, zarządzając, że członkowie P. T. K. zamieszkali na tym terenie winni należeć do danego oddziału. Członkowie zwyczajni zamieszkali w nieobjętych tym podziałem częściach Polski, mają wolność wyboru oddziału, do którego chcą należeć. Na terenie wyznaczonym sobie jako obszar administracyjny ma Oddział prawo pozyskiwania członków, zakładania kół i sekcji i mianowania delegatów miejscowych.

§ 35. Zarząd Główny niezależnie od obszarów administracyjnych może oddziałom stowarzyszenia wyznaczać tereny gospodarki turystycznej, także poza ich obszarem administracyjnym.

§ 36. Do zakresu działania oddziału należy:

- a) propaganda celów i jednanie członków stowarzyszenia, zakładanie kół, sekcji i mianowanie delegatów miejscowych na wyznaczonym oddziałowi obszarze administracyjnym;
- b) realizowanie celów stowarzyszenia w granicach swego obszaru i w ramach dostępnych mu środków;

§ 37. Każdy oddział jest obowiązany:

- a) zachowywać przepisy niniejszego statutu oraz regulaminu dla oddziałów;
- b) wpłacać do kasy stowarzyszenia na początku każdego kwartału za ubiegły kwartał kwoty określone w § 12;
- c) przedkładać Zarządowi Głównemu po upływie roku administracyjnego sprawozdanie roczne wraz z zamknięciem kasowem i spisem członków;

- d) przesyłać Zarządowi Głównemu w ciągu trzech dni po ukonstytuowaniu się składu każdorocznego Zarządu oddziału, oraz zawiadamiać o każdej zmianie składu Zarządu;
- e) udzielać Zarządowi Głównemu na żądanie wyjaśnień co do działalności oddziału;
- f) przedkładać Zarządowi Głównemu plany i kosztorysy zamierzonych robót budowlanych;
- g) przedkładać Zarządowi Głównemu do zatwierdzenia wydawnictwa oddziału;
- h) prowadzić muzea regionalne zgodnie z instrukcją i regulaminem, wydanym przez Zarząd Główny;
- i) oddział nie może bez zezwolenia Zarządu Głównego wchodzić w skład innego stowarzyszenia lub związku stowarzyszeń.

§ 38. Oddziały biorą udział w Zjeździe Delegatów P. T. K. za pośrednictwem wybranych przez Zarząd oddziału delegatów. Jeden delegat może mieć wszystkie głosy oddziału. Natomiast kumulacja mandatów różnych oddziałów jest niedopuszczalna.

Liczba głosów zależy od liczebności oddziału i wynosi:

1 głos jeżeli oddział liczy	od	do	50 czł.
2	" "	" "	100 "
3	" "	" "	150 "
4	" "	" "	200 "
5	" "	" "	300 "
6	" "	" "	400 "
7	" "	" "	500 "
8	" "	" "	600 "
9	" "	" "	800 "
10	" "	" "	1000 "
11	" "	" "	1300 "

Powyżej 1301 członków za każde. następne choćby tylko zaczęte 300 członków przybywa o 1 głos więcej. Przy obliczeniu ilości członków rozstrzyga ilość wkładek za rok ubiegły wpłaconych przez oddziały do kasy stowarzyszenia.

Delegaci muszą być zaopatrzeni w imienne legitymacje.

§ 39. Władzami oddziału są walne zgromadzenia i Zarząd oddziału.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie oddziału winno być zwołane przez Zarząd przynajmniej raz na rok, najpóźniej w pierwszym kwartale roku administracyjnego dla przyjęcia sprawozdania ustępującego Zarządu, wyboru nowego Zarządu, uchwalenia programu działalności i preliminarza budżetu na rok bieżący.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie będzie zwołane:

- a) na podstawie uchwały zwyczajnego Walnego Zgromadzenia;
- b) na żądanie Zjazdu Delegatów lub Zarządu Głównego P. T. K.;
- c) na podstawie uchwały Zarządu oddziału;
- d) na żądanie Komisji Rewizyjnej oddziału;
- e) na pisemne żądanie trzeciej części członków oddziału.

W wypadkach, objętych punktami b, d, e, należy zwołać Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie w ciągu miesiąca po przedstawieniu żądania.

§ 40. Do kompetencji Walnego Zgromadzenia oddziału należy:

- a) rozpatrywanie działalności Zarządu Oddziału, zatwierdzanie lub odrzucanie sprawozdania Zarządu

- oddziału i wniosków Komisji Rewizyjnej oraz udzielanie lub odmawianie absolutorjum dla Zarządu,
- b) dokonywanie wyboru członków Zarządu oddziału, ich zastępców oraz 3 członków Komisji Rewizyjnej i 1 zastępcy;
  - c) uchwalanie dyrektyw dla Zarządu oddziału;
  - d) załatwianie wniosków, przedstawionych przez Zarząd lub poszczególnych członków, o ile wnioski te były zamieszczone w porządku obrad (zgłoszone na piśmie tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia);
  - e) uchwalenie rozwiązania oddziału z tym zastrzeżeniem, że uchwała o rozwiązaniu wymaga większości 2/3 obecnych i również umieszczenia sprawy likwidacji oddziału na porządku dziennym.

§ 41. Miejsce, termin i porządek dzienny Walnego Zgromadzenia oddziału muszą być przez jego Zarząd podane do wiadomości członków, na 2 tygodnie przed jego terminem, w sposób ustalony przez jedno z poprzednich Walnych Zgromadzeń, względnie zebranie organizacyjne oddziału (imienne zaproszenia pisemne, ogłoszenie w pismach, ogłoszenie w lokalu oddziału i t. p.).

Walne Zgromadzenia są prawomocne bez względu na liczbę przybyłych członków oddziału. Obradom przewodniczy prezes oddziału, a w razie jego nieobecności wiceprezes. Uchwały zapadają większością głosów.

Do Walnych Zgromadzeń oddziału mają analogiczne zastosowanie postanowienia statutu o Zjeździe Delegatów stowarzyszenia.

§ 42. Zarząd oddziału, stosownie do jego liczebno-

ści, składa się od 5 do 15 członków i od 2 do 6 zastępców, których wybiera Walne Zgromadzenie oddziału, na okres jednego roku.

Zarząd wybiera z pośród swych członków prezesa, wiceprezesa (w oddziałach liczących ponad 300 członków, 2 wiceprezesów), sekretarza i skarbnika, oraz ich zastępców. Na miejsce opróżnione w ciągu roku administracyjnego ma Zarząd prawo kooptacji. Z głosem stanowczym biorą udział w posiedzeniach Zarządu prezesa kół miejscowych.

Posiedzenia Zarządu są prawomocne przy obecności połowy członków, wśród nich prezesa lub wiceprezesa. Kierownicy sekcji przy oddziałach oraz delegaci miejscowi, będący członkami P. T. K., mogą w posiedzeniach Zarządu oddziału brać udział z głosem doradczym. Posiedzenia Zarządu oddziału odbywają się przynajmniej co 2 miesiące.

§ 43. Do zakresu działania Zarządu oddziału należy kierowanie s prawami oddziału, a w szczególności:

- a) reprezentowanie oddziału na terenie jego obszaru administracyjnego;
- b) propaganda turystyki i krajoznawstwa, jednanie, przyjmowanie i wykreślanie członków oddziału;
- c) zakładanie kół miejscowych;
- d) mianowanie delegatów miejscowych oddziału w miejscowościach, w których niema kół;
- e) opracowanie planu działalności oddziału, kół, delegatów miejscowych i realizowanie tego planu;
- f) koordynowanie i kontrolowanie działalności kół i delegatów miejscowych;
- g) gromadzenie funduszków na rzecz stowarzyszenia, jako całości, oraz oddziału nietylko w drodze ścیا-

gania wpisowego i składek, ale drogą imprez dochodowych;

- h) opracowywanie preliminarzy budżetowych oddziału i gospodarowanie w ramach ustalonego budżetu;
- i) składanie Zarządowi Głównemu sprawozdań o działalności oddziałów, kół i delegatów;
- j) zwoływanie Walnych Zgromadzeń oddziału i przygotowanie materiałów dla obrad tychże;
- k) wykonywanie uchwał Walnego Zgromadzenia oraz zarządzeń władz stowarzyszenia;
- l) rozwiązywanie kół miejscowych, zawieszanie w czynnościach Zarządów kół, delegatów miejscowych i członków oddziału;
- l) Zarząd oddziału obowiązany jest prowadzić i utrzymywać w stanie aktualności imienny spis członków oddziału z ich adresami i ze wskazaniem przynależności państwowej, przysyłać go Zarządowi Głównemu, oraz dostarczać władzy administracyjnej na jej żądanie danych z tego spisu.

§ 44. Zarząd Główny P. T. K. ma prawo zawieszenia Zarządu oddziału:

- a) w razie działania na szkodę stowarzyszenia;
- b) w razie niestosowania się do obowiązków, wymienionych w § 37.
- c) w razie całkowitej bezczynności, której stwierdzeniem jest nieodpowiadanie przez pół roku na pismo Zarządu Głównego, względnie nie nadesłanie sprawozdania z rocznej działalności w okresie do 31 marca.

W wypadkach zawieszenia Zarządu oddziału Zarząd Główny wyznacza delegata do tymczasowego zarządu sprawami oddziału, który obowiązany jest zwołać do

dni 30 nadzwyczajne Walne Zgromadzenie oddziału celem wyboru nowego Zarządu.

§ 45. Zwińcie oddziału następuje:

- a) wskutek zmniejszenia się liczby członków poniżej 15;
- b) przez rozwiązanie uchwałą Walnego Zgromadzenia oddziału;
- c) przez rozwiązanie uchwałą Zjazdu Delegatów. stowarzyszenia. W tym wypadku rozwiązaniem może być oddział, jeżeli działalność jego jest sprzeczna ze statutem, lub trwale szkodliwa dla całości i interesów stowarzyszenia, a środki przewidziane przez Zarząd Główny w celu zmiany jego postępowania nie osiągnęły rezultatu. Wniosek o rozwiązanie oddziału może zgłosić tylko Zarząd Główny, a Zjazd Delegatów rozstrzyga go 2/3 głosów. Wniosek o rozwiązanie oddziału nie może być zgłoszony jako wniosek nagły.

W razie zwińcia oddziału, majątek, którym zarządzał, przechodzi w administrację Zarządu Głównego.

Członkom zwińtego oddziału przysługuje prawo wpisania się według uznania ich do innych oddziałów stowarzyszenia bez opłacania wpisowego.

§ 46. Zarządy oddziałów mogą na swym obszarze administracyjnym zakładać koła, które skupiają członków oddziału zamieszkałych na pewnej części tego obszaru. Koła rozwijają działalność w zakresie wyznaczonym im przez oddział. Rządzą się one regulaminem ułożonym przez Zarząd oddziału na podstawie ramowego regulaminu kół, ułożonego przez Zarząd Główny P. T. K.

Koła, stanowiące część składową macierzystego oddziału, podlegają uchwałom Zarządu tego oddziału

i mogą być przez jego Walne Zgromadzenie rozwiązane. Walne Zgromadzenie macierzystego oddziału może przyznać Kołu pewien udział w składkach członkowskich oddziału. Dysponowanie dochodem koła może odbywać się tylko za wiedzą i wedle wskazówek oddziału. Przewodniczący koła wchodzi z urzędu w skład Zarządu oddziału z głosem stanowczym. O przemianie koła na osobny oddział decyduje, na wniosek tego koła, Zarząd Główny P. T. K. po wysłuchaniu opinii macierzystego oddziału.

Do założenia koła mają analogiczne zastosowanie przepisy § 32 z tem, że kompetencje Zarządu Głównego obejmuje Zarząd oddziału. Przy założeniu koła należy przestrzegać formalności, przewidzianych w ustawie o stowarzyszeniach, dla założenia oddziału.

§ 47. Oddziały, mające swą siedzibę w miejscowościach, gdzie znajdują się wyższe zakłady naukowe, mogą tworzyć, zgodnie z obowiązującymi przepisami dla stowarzyszeń akademickich, Koła Akademickie, których członkami mogą być jedynie studenci i studentki miejscowych wyższych zakładów naukowych. Członkowie kół akademickich opłacają połowę wpisowego i połowę składki członkowskiej, zarówno do kasy głównej P. T. K., jak i do kasy oddziału.

§ 48. Oddziały mogą tworzyć wśród swych członków sekcje dla rozwinięcia specjalnej działalności w ramach celów, wyszczególnionych w § 4 i 5 statutu, o ile cele te nie nadają się do uprawiania przez ogół członków stowarzyszenia. W szczególności mogą istnieć sekcje specjalnych działów turystyki, np. automobilowa, narciarska, wodna, kolarska, poza tem sekcje

ochrony przyrody, ochrony swojszczyzny, krajoznawcza, muzealna i t. p.

Członkami sekcji mogą być członkowie i uczestnicy P. T. K. bez ograniczenia terytorjalnego, t. j. także nie należący do ich oddziału macierzystego.

Sekcje rządzą się regulaminem, zatwierdzonym przez Zarząd oddziału na podstawie regulaminu ramowego, opracowanego przez Zarząd Główny P. T. K.

§ 49. Organem, uzgadniającym działalność każdego rodzaju sekcji przy oddziałach, są komisje, wyznaczone przez Zarząd Główny P. T. K.

§ 50. Oddziały mogą w każdej miejscowości na swym obszarze administracyjnym, w której niema kół P. T. K. mianować delegatów miejscowych P. T. K. zarówno z pośród członków, jak i nieczłonków stowarzyszenia. O ile będą oni członkami P. T. K., są uprawnieni do propagowania celów stowarzyszenia, pozyskiwania nowych członków, pośredniczenia w wystawianiu legitymacyj członkowskich, udzielania oddziałowi opinii w sprawie przyjmowania członków, zamieszkałych na terytorjum, przydzielonym delegatowi i udzielania opinii w sprawach stowarzyszenia, dotyczących jego terytorjum. Pozatem delegaci miejscowi winni nieść pomoc wycieczkom i turystom, zwiedzającym daną miejscowość i okolice.

Delegaci, niebędący członkami P. T. K., ograniczą się tylko do tejże pomocy, wymienionej w ostatnim punkcie.

Delegaci otrzymują pisemne upoważnienie do wykonywania swych czynności.

Delegaci, będący członkami stowarzyszenia, mogą brać udział w posiedzeniach Zarządu oddziału z głosem doradczym.

IX. Okręgi regionalne.

§ 51. W razie potrzeby koordynacji pracy oddziałów, działających na pewnym terenie, może Zarząd Główny P. T. K. tworzyć okręgi regionalne, w skład których wejdą conajmniej trzy oddziały P. T. K. Okręgi te mogą obejmować teren województwa, względnie inny obszar, stanowiący jednostkę geograficzną lub historyczną, obejmujący części kilku województw, lub jednego województwa (np. Kujawy).

Do Zarządu Okręgu Regionalnego P. T. K. wejdą przedstawiciele Zarządów poszczególnych oddziałów miejscowych, działający na danym terenie, którzy wybiorą prezesa, wiceprezesa i sekretarza.

Zadaniem okręgów regionalnych będzie koordynacja działalności oddziałów czynnych w danym okręgu, ich zbiorowa reprezentacja wobec władz państwowych, samorządowych i organizacji społecznych, kontrola działalności oddziałów, inicjatywa w powstawaniu nowych oddziałów, kół lub mianowaniu delegatów. Przy założeniu okręgu należy przestrzegać formalności, przewidzianych w ustawie o stowarzyszeniach dla założenia oddziału.

Okręgi regionalne rządzą się regulaminem, uchwalonym w granicach statutu przez Zarząd Główny P. T. K. Prezesi okręgów regionalnych biorą z głosem stanowczym udział w posiedzeniach Zarządu Głównego P. T. K.

X. Komisje międzyoddziałowe.

§ 52. Zarząd Główny P. T. K. może zarządzić przydział gospodarki turystycznej w pewnych bardziej interesujących pod względem turystyczno-krajoznaw-

czym okolicach Polski (n. p. Góry Świętokrzyskiej, wybrzeże morskie, Bory Tucholskie, Szwajcaria Kaszubska i t. p.), pewnym oddziałom, a to albo, przydzielając dany teren w całości jednemu oddziałowi, albo też dzieląc go między kilka oddziałów. W tym ostatnim wypadku oddziały te porozumiewają się w sprawach tejże gospodarki turystycznej i uzgadniają ją za pośrednictwem Komisji Międzyoddziałowej. O ilości Komisji Międzyoddziałowych, terenie ich działania i przydzielenia poszczególnych oddziałów do danej komisji, rozstrzyga Zarząd Główny.

§ 53. Zadaniem Komisji Międzyoddziałowych jest:

- a) dokonywanie rozdziału strefy gospodarki turystycznej między poszczególne oddziały, wewnątrz terenu przydzielonego Komisji;
- b) uzgadnianie pracy poszczególnych oddziałów na danym terenie;
- c) udzielanie Zarządowi Głównemu opinii w sprawach dotyczących prac na terenie działania Komisji.

§ 54. Członkami Komisji Międzyoddziałowych są każdorazowi prezesi względnie wiceprezesi odnośnych oddziałów, względnie ich przedstawiciele wyznaczeni stale na jeden rok przez Zarząd oddziału. Przewodniczącą Komisji i zastępcę wyznacza Zarząd Główny. P. T. K., Komisja zaś wybierze sama sekretarza. Przewodniczący Komisji lub jego zastępcę obowiązany jest zwoływać posiedzenia Komisji przynajmniej dwa razy do roku, przyczem oznaczy on miejsce zebrania i porządek obrad. Na żądanie przynajmniej dwóch oddziałów lub Zarządu Głównego winien przewodniczący zwołać posiedzenie Komisji w ciągu miesiąca.

Z posiedzeń spisuje się protokół, zawierający u-

chwały Komisji, który winien być przesłany Zarządowi Głównemu i należącym do Komisji oddziałom w ciągu dni 8-miu.

Zresztą Komisje międzyoddziałowe rządzą się regulaminem, uchwalonym przez Zarząd Główny P.T.K.

XI. Koła młodzieży.

§ 55. Zarząd Główny P. T. K. na podstawie upoważnienia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, za pośrednictwem nauczycielstwa szkół wszelkich typów, w porozumieniu z bezpośrednią władzą szkolną, prowadzi i rozwija akcję wychowawczą wśród młodzieży szkolnej w kierunku poznania Polski oraz pogłębienia przywiązania do ziemi rodzinnej i dobrobytu kultury polskiej.

W tym celu skupia w szeregach stowarzyszenia opiekunów kół krajoznawczych młodzieży szkolnej w charakterze członków zwyczajnych, korespondentów lub delegatów miejscowych i łączy ich w Komisji Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej Zarządu Głównego P. T. K., oraz w sekcjach okręgowych tejsze Komisji.

Komisji przewodniczy delegowany członek Zarządu Głównego P. T. K., który reprezentuje Komisję na Zjazdach Delegatów stowarzyszenia.

Opiekunowie kół krajoznawczych w miejscowościach, gdzie istnieją oddziały lub okręgi P. T. K., delegują swego przedstawiciela do Zarządu tychże oddziałów i okręgów.

Komisja Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej P. T. K. działa na zasadzie regulaminu, uchwalonego przez Zarząd Główny P. T. K., zaś koła krajoznawcze

młodzieży szkolnej rządzi się regulaminem ramowym, uchwalonym przez Komisję Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej P. T. K.

Młodzieży, należące do kół krajoznawczych, przysługują ulgi w schroniskach, przystaniach wodnych i przy zwiedzaniu muzeów P. T. K.

XII. Władze stowarzyszenia.

§ 56. Władzami stowarzyszenia są:

- a) Zjazd Delegatów;
- b) Zarząd Główny;
- c) Komisja Rewizyjna.

Oddziały mają własne zarządy, walne zgromadzenia członków i komisje rewizyjne (§ 39 i 42).

Praca we władzach P. T. K. na stanowiskach obieralnych jest honorową. Członkom Zarządu Głównego, nie mającym zamieszkania w Warszawie, delegatom oddziałów na Zjazd Delegatów, przewodniczącym kół na posiedzeniu zarządu oddziałów miejscowych, członkom Komisji Rewizyjnej na wyjazdy dla kontroli oddziałów, zwracane są koszty podróży, w wysokości ustalonej przez Zarząd Główny.

XIII. Zjazd Delegatów.

§ 57. Jako najwyższa uchwalająca i kontrolująca władza stowarzyszenia zbiera się przynajmniej raz do roku Zjazd Delegatów oddziałów, wybranych w myśl postanowień § 38. Zjazd zwołuje Zarząd Główny.

§ 58. Oprócz delegatów oddziałów mają prawo do brania udziału w Zjeździe z głosem stanowczym członkowie honorowi stowarzyszenia i członkowie Zarządu

Głównego, zaś z głosem doradczym delegat Komisji Kół krajoznawczych Młodzieży, członkowie Komisji Rewizyjnej, członkowie korespondenci, oraz dyrektor biura. Członkowie Zarządu Głównego nie głosują nad absolutorjum dla Zarządu.

Obrady Zjazdu Delegatów są jawne i dostępne dla wszystkich członków stowarzyszenia, nie mają oni jednakże prawa zabierania głosu.

§ 59. Do zakresu działania Zjazdu Delegatów należą:

- a) uchwalenie programu pracy i działalności całego stowarzyszenia;
- b) przyjęcie i zatwierdzenie sprawozdań Zarządu Głównego z działalności Zarządu i całego stowarzyszenia za rok ubiegły, oraz uchwalenia absolutorjum z rachunków;
- c) kontrola działalności oddziałów, kół i sekcji;
- d) uchwalenie rocznego budżetu;
- e) wybór prezesa stowarzyszenia, 18 członków Zarządu Głównego, 6 zastępców, oraz Komisji Rewizyjnej;
- f) mianowanie na wniosek Zarządu członków honorowych stowarzyszenia;
- g) zmiana statutu;
- n) rozwiązanie stowarzyszenia;
- i) sprawy poddane kompetencji Zjazdu Delegatów przez szczegółowe postanowienia tego statutu.

§ 60. Zwyczajne zjazdy delegatów, odbywają się corocznie w terminie najpóźniej do 30 kwietnia w miejscowości oznaczonej przez Zarząd Główny, celem wysłuchania sprawozdania Zarządu Głównego z działalności w roku ubiegłym, wyborów uzupełniających Zarządu Głównego i Komisji Rewizyjnej, uchwalenia

programu działalności i preliminarza budżetu na rok administracyjny.

§ 61. Nadzwyczajne Zjazdy Delegatów, będą zwoływane na polecenie poprzedniego Zjazdu Delegatów na mocy uchwały Zarządu Głównego, względnie na żądanie oddziałów reprezentujących conajmniej piątą część ogólnej liczby członków ubiegłego roku administracyjnego. W tym wypadku należy Nadzwyczajny Zjazd Delegatów zwołać nie później niż w miesiąc po przedstawieniu żądania w ten sposób, aby między dniem postawienia żądania, a Zjazdem Delegatów nie upłynął okres dłuższy niż 2 miesiące.

§ 62. O terminie Zjazdu Delegatów i jego porządku dziennym winny być wszystkie oddziały oraz osoby, mające prawo brać czynny udział, uwiadomione pisemnie conajmniej na miesiąc przedtem.

§ 63. Do ważności uchwał Zjazdu Delegatów potrzebną jest obecność takiej liczby delegatów, ażeby reprezentowaną była przynajmniej czwarta część głosów, obliczonych wedle § 38. W razie niezebrania się przepisanej liczby delegatów, następne zebranie wyznacza się o godzinę później. Jest ono prawomocne bez względu na liczbę uczestników. Na Zjeździe przewodniczy prezes P. T. K., względnie jeden z wiceprezesów.

§ 64. Uchwały Zjazdu zapadają bezwzględną większością głosów, o ile szczegółowe postanowienia tego statutu czego innego nie stanowią. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczą, a przy wyborach los. Głosowanie bywa tajne lub jawne, stosownie do powziętej pod tym względem uchwały.

§ 65. Prawo stawiania wniosków na Zjeździe De-

legatów ma tylko Zarząd Główny, oraz oddziały, a nie poszczególni członkowie stowarzyszenia. Wnioski Zarządu Głównego mają być rozesłane oddziałom wraz z porządkiem dziennym, zaś wnioski oddziałów muszą być na piśmie zgłoszone Zarządowi Głównemu najpóźniej na 10 dni przed terminem Zjazdu Delegatów, a ich odpisy przesłane równocześnie wszystkim oddziałom.

§ 66. Wnioski nagłe w sprawach nieobjętych porządkiem dziennym mogą być przedmiotem obrad tylko o tyle, o ile wniesie je Zarząd Główny lub na piśmie pięciu członków Zjazdu Delegatów. W tym ostatnim wypadku potrzeba, aby za nagłością oświadczyła się większość $\frac{2}{3}$ głosów. Wnioski nagłe nie mogą dotyczyć zmian statutu, rozwiązania stowarzyszenia, wykluczenia oddziału, ani mianowania członków honorowych.

XIV. Zarząd Główny.

§ 67. Organem zarządzającym stowarzyszeniem jest Zarząd Główny, który składa się z prezesa, oraz 18 członków wybranych przez Zjazd Delegatów na przeciąg lat 3-ich z pośród członków stowarzyszenia, stale zamieszkałych w Warszawie. W skład Zarządu wchodzi ponadto z głosem stanowczym prezesa okręgów regionalnych P. T. K. (§ 51).

Zjazd Delegatów wybierze corocznie 6 zastępców członków Zarządu z pośród członków stowarzyszenia.

§ 68. Zarząd Główny powinien się ukonstytuować najpóźniej w 7 dni po wyborze, wybierając ze swego grona dwóch wiceprezesów, sekretarza, skar-

bnika, ich zastępców, przewodniczących komisji i innych funkcjonariuszy, przewidzianych regulaminem.

§ 69. Z pośród członków Zarządu ustępuje co-rocennie trzecia część, na których miejsce Zjazd Delegatów przeprowadza wybory uzupełniające. W pierwszych dwóch latach oznaczy ustępujących los, w następnych ustępują według kolejności wyboru. Ustępujący mogą być wybrani powtórnie. Na miejsce członka Zarządu opróżnione w ciągu roku administracyjnego ma Zarząd prawo kooptacji na czas do najbliższego Zjazdu Delegatów.

Członkowie Zarządu, którzy na trzech po sobie następujących posiedzeniach nie zjawią się bez usprawiedliwienia, mogą być przez Zarząd pozbawieni swego mandatu.

§ 70. Do kompetencji Zarządu Głównego należy:

- a) zarządzanie sprawami stowarzyszenia odpowiednio do postanowień statutu, uchwał Zjazdu Delegatów i granic uchwalonego budżetu;
- b) zarząd majątkiem stowarzyszenia nie zarządzanym samodzielnie przez oddziały;
- c) inicjatywa, powoływanie do życia i zatwierdzanie nowych oddziałów, kontrola ich działalności, uzgadnianie jej w porozumieniu z ich zarządami, zawieszanie oddziałów nieczynnych, wreszcie przedstawianie Zjazdowi Delegatów wniosków o rozwiązanie oddziału, w myśl § 45.
- d) zwoływania Zjazdu Delegatów, ustalanie ich terminu i porządku dziennego;
- e) przygotowanie projektu budżetu i sprawozdania z działalności stowarzyszenia i działalności oddziałów dla Zjazdu Delegatów;

- f) rozpatrywanie i przygotowanie wniosków na Zjazd Delegatów;
- g) redagowanie wydawnictw stowarzyszenia, oraz kontrola wydawnictw oddziałów;
- h) utrzymywanie biblioteki i zbiorów stowarzyszenia;
- i) wszelkie czynności przekazane Zarządowi Głównemu przez szczegółowe postanowienia tego statutu;
- j) wszelkie czynności, wchodzące w zakres działania P. T. K., jako całości, a nie zastrzeżone w statucie dla Zjazdu Delegatów.

§ 71. Posiedzenia Zarządu Głównego zwołuje prezes lub wiceprezes stowarzyszenia przynajmniej raz na dwa miesiące.

§ 72. Do ważności uchwał Zarządu potrzebna jest obecność przynajmniej 9 członków względnie ich zastępców, w tem przynajmniej jednego członka prezydium.

Zastępcom członków przysługuje na posiedzeniu głos doradczy, zaś głos stanowczy jedynie ilości potrzebnej do uzupełnienia kompletu w razie braku kompletu 9 członków Zarządu Głównego. Regulamin określi sposób powołania i głosowania zastępców. Uchwały zapadają większością głosów obecnych na posiedzeniu.

§ 73. Zarząd Główny może dla poszczególnych spraw tworzyć Komisje, do których mogą wejść także członkowie P. T. K. z poza Zarządu Głównego, jednakże ich przewodniczącymi mogą być tylko członkowie Zarządu Głównego. Zarząd Główny kontroluje ich działalność, a komisje składają sprawozdanie na każdym posiedzeniu Zarządu.

§ 74. Celem czuwania nad rozwojem oraz fachową

stroną działalności każdego rodzaju sekcji (§ 48) oraz uzgadniania działalności tych sekcji przy rozmaitych oddziałach wybierze Zarząd Główny dla każdego rodzaju sekcji komisję z pośród członków danych sekcji. Zarząd Główny wyznaczy też dla każdej komisji przewodniczących, którymi mogą być tylko członkowie Zarządu Głównego. Uchwały komisji obowiązują odnośnie sekcje od chwili ich zatwierdzenia przez Zarząd Główny. Komisje rządzą się regulaminem, uchwalonym przez Zarząd Główny.

§ 75. Zarząd Główny uchwała regulamin posiedzeń oraz inne potrzebne dla działalności stowarzyszenia regulaminy i instrukcje.

§ 76. W skład prezydium Zarządu Głównego wchodzi prezes, dwóch wiceprezesów, sekretarz, skarbnik i ich zastępcy.

Prezydium powołane jest do wykonania uchwał Zarządu Głównego, przygotowania sprawozdań i wniosków na posiedzenie Zarządu Głównego, do załatwiania spraw nagłych, spraw bieżących, oraz spraw przekazanych przez Zarząd Główny. W zakres działania prezydium wchodzi też prowadzenie i utrzymywanie w stanie aktualności imiennego spisu członków stowarzyszenia, ze wskazaniem ich przynależności państwowej, mianowanie płatnych pracowników w biurach stowarzyszenia, mianowanie kustoszów muzeów P.T.K., wykonywanie kontroli nad działalnością muzeów i zbiorów P.T.K., a wreszcie pewne kategorie spraw, zastrzeżone na podstawie statutu Zarządowi Głównemu, które tenże w swym regulaminie przekazuje prezydium.

Na posiedzenia Prezydium zbiera się co najmniej raz na miesiąc. Z prac swych i uchwał składa prezy-

djum sprawozdanie na każdym posiedzeniu Zarządu Głównego, który może uchylić zarządzenia prezydjum.

W swych pracach kierować się będzie prezydjum regulaminem, zatwierdzonym przez Zarząd Główny. Regulamin ten określi również funkcje i zakres działania prezesa, wiceprezesów, sekretarza, skarbnika i ich zastępców.

XV. Komisja Rewizyjna.

§ 77. Dla kontroli rachunkowej Zarządu Głównego wybiera Zjazd Delegatów corocznie Komisję Rewizyjną, złożoną z 5 członków, którzy wybierają z pośród siebie przewodniczącego. Komisja ta sprawdza stan kasy stowarzyszenia, oraz księgi kasowe i rachunkowe na tydzień przed Zjazdem Delegatów, a poza tem ilekroć uzna to za potrzebne, oraz przedstawia na dorocznym Zjeździe Delegatów sprawozdanie z odpowiedniami wnioskami. Komisja ma prawo powołać do pomocy przy przeprowadzeniu rewizji ksiąg dwóch płatnych znawców.

Na żądanie Zarządu Głównego bada Komisja również kasowość poszczególnych oddziałów stowarzyszenia, kół i Sekcji.

XVI. Załatwianie sporów.

§ 78. Spory, wynikające ze spraw stowarzyszenia, rozstrzyga sąd polubowny, do którego każda strona mianuje jednego sędziego, a ci wybiorą trzeciego jako przewodniczącego. Jeżeli jedna ze stron zamianuje sędziego polubownego, winna druga strona uczynić to w ciągu dni 14-tu, inaczej przechodzi prawo miano-

wania na prezydjum Zarządu Głównego. W razie braku zgody na osobę przewodniczącego wyznacza go prezydjum. Postępowanie przed sądem polubownym ustala regulamin, opracowany przez Zarząd Główny. Orzeczenie sądu polubownego jest ostateczne. Sąd polubowny rozstrzygać będzie spory, wynikające ze spraw stowarzyszenia między członkami rozmaitych oddziałów, oraz tego rodzaju spory między oddziałami, które Zarząd Główny przekaże mu do rozpatrzenia.

Natomiast spory między członkami jednego oddziału oraz zarzuty dotyczące honorowości członków oddziału rozpatrywać będzie sąd honorowy oddziału, wybrany przez Walne Zgromadzenie oddziału.

XVII. Reprezentacja stowarzyszenia.

§ 79. Stowarzyszenie reprezentuje na zewnątrz prezes, a w razie jego nieobecności jeden z wiceprezesów.

XVIII. Biuro stowarzyszenia.

§ 80. Prezydjum ma prawo przyjmować płatnych funkcjonariuszów stowarzyszenia, którzy stanowić będą jego biuro. Na jego czele stoi dyrektor biura, który kieruje jego pracami, oraz dopomaga sekretarzowi w jego pracy. Tak obowiązki jego, jak i innych funkcjonariuszów ustala Prezydjum.

Płatni funkcjonariusze stowarzyszenia na żądanie prezesa lub sekretarza, mają obowiązek brać udział z głosem doradczym w posiedzeniach Zarządu Głównego, Prezydjum, Komisji i w Zjazdach Deleatów.

XIX. Przynależność P. T. K. do związków stowarzyszeń.

§ 81. P. T. K. jest członkiem Związku Polskich Towarzystw Turystycznych i tem samem poddaje się wszystkim obowiązkom, nałożonym w statucie tegoż Związku na jego członków.

Sekcje oddziałów P. T. K. mogą za zezwoleniem Zarządu Głównego należeć do odpowiednich związków, w szczególności do związków kierujących danym działem sportu lub turystyki, jak np. Polskiego Związku Narciarskiego, Polskiego Związku Kajakowego, Polskiego Zw. Motocyklowego i t. p., a tem samem podlegają wszystkim obowiązkom, jakie na swych członków nakładają statuty odnośnych związków.

XX. Zmiana statutu.

§ 82. Wniosek o zmianę statutu może zgłosić Zarząd Główny lub oddział, względnie kilka oddziałów, reprezentujących razem nie mniej niż szóstą część ogółu członków stowarzyszenia. Wniosek taki musi być przedstawiony Zarządowi Głównemu na piśmie na trzy miesiące przed terminem Zjazdu Delegatów. Zjazd Delegatów uchwała zmianę większością $\frac{2}{3}$ głosów w obecności takiej liczby delegatów, ażeby przynajmniej połowa ogólnej liczby głosów, obliczona wedle § 38 była reprezentowaną.

O ile zmiany statutu dotyczą danych, będących przedmiotem wpisu do rejestru dla stowarzyszeń, powinny być one podane do wiadomości władzy prowadzącej rejestr stowarzyszeń.

XXI. Interpretacja statutu.

§ 83. W razie wątpliwości co do postanowień statutu, prawo jego interpretowania przysługuje Zarządowi Głównemu.

XXII. Rozwiązanie stowarzyszenia.

§ 84. Rozwiązanie stowarzyszenia może nastąpić uchwałą Zjazdu Delegatów, większością 3/4 głosów, w obecności przynajmniej połowy głosów, obliczonej wedle § 38. Zjazd Likwidacyjny stanowi też o przeznaczeniu majątku stowarzyszenia.

Gdyby rozwiązanie stowarzyszenia nastąpiło w inny sposób, niż przez uchwałę Zjazdu Delegatów, jego majątek przechodzi na rzecz istniejących wówczas oddziałów P.T.K., o ile te zyskują samoistną osobowość prawną, a gdyby żaden z oddziałów już nie istniał, na rzecz Akademii Umiejętności w Krakowie, z wyłącznym przeznaczeniem na popieranie i ogłaszanie prac i badań naukowych, mających za przedmiot krajoznawstwo polskie.

XXIII. Postanowienia przejściowe.

§ 85. Członkowie dożywotni, wpisani do stowarzyszenia na podstawie postanowień § 9 i 12 poprzednio obowiązującego statutu w terminie do 30 kwietnia 1934 r., zachowują nadal swój charakter i będą zaliczeni do terytorjalnie kompetentnego oddziału, który winien im bez pobierania składek wystawiać corocznie legitymacje członkowskie. Posiadają oni wszystkie

prawa członków zwyczajnych. Nowi członkowie doży-
wotni do stowarzyszenia przyjmowani nie będą.

§ 86. Członkowie wspierający wpisani do stowa-
rzyszenia na podstawie przepisów § 9 i 12 poprzednio
obowiązującego statutu winni stać się po zatwierdzeniu
niniejszego statutu, członkami zwyczajnymi.

§ 87. Postanowienia tego statutu wchodzi w ży-
cie z dniem 1 stycznia 1935 r.

U W A G A!

Wnioski mniejszości Rady Głównej.

Wnioski te zostały zgłoszone co do nazwy stowarzyszenia (§ 1).

Wnioski mniejszości Rady opiewają jak następuje:

§ 1. Stowarzyszenie nosi nazwę: „Polskie Towarzystwo Krajoznawcze” (P. T. K.) i używa pieczęci z takim samym napisem.

W stosunkach z zagranicą stowarzyszenie używa obok nazwy polskiej nazwy francuskiej „Société Régionaliste Polonaise”...

Obowiązki wynikające z ustawy o stowarzyszeniach.

Celem uniknięcia zaniedbań obowiązków, nałożonych na zarządy stowarzyszeń i ich oddziałów przez ustawę o stowarzyszeniach z 1932 r., przypomina się, że ustawa ta nakłada na stowarzyszenia następujące zobowiązania.

I. Zarząd Główny winien w ciągu dwóch tygodni po wyborach podać do wiadomości Komisarjatu Rządu za pośrednictwem kompetentnego starostwa skład zarządu, miejsce zamieszkania jego członków, oraz adres lokalu stowarzyszenia. To samo dotyczy późniejszych zmian składu Zarządu i adresu stowarzyszenia, licząc termin od dokonania zmiany.

II. Przepisy § 30 statutu wynikają z przepisów ustawy o stowarzyszeniach. W tym wypadku wspomniana władza administracyjna I instancji może delegować na posiedzenia swego przedstawiciela, upoważnionego do zabierania głosu, żądania informacji od Rady Głównej (Zarządu oddziału), Komisji Rewizyjnej i innych organów stowarzyszenia, i czynienia swych uwag co do gospodarki stowarzyszenia, celowości czynionych wydatków, potrzebnych reform i t. p.

III. Zarząd oddziału obowiązany jest zawiadomić o jego założeniu powiatową władzę administracji ogólnej miejsca siedziby oddziału, dołączając:

- 1) egzemplarz statutu stowarzyszenia;
- 2) dowód zgody centrali stowarzyszenia na powstanie oddziału;
- 3) wykaz składu osobowego kierownictwa oddziału wraz z jego adresami;
- 4) adres lokalu, w którym mieści się oddział.

Zarząd oddziału ma obowiązek w dwutygodniowym terminie zawiadomić władzę o każdorazowej zmianie swego składu osobowego, adresu, oddziału i statutu stowarzyszenia, licząc termin powyższy od dokonania zmiany, względnie od powzięcia o niej wiadomości.

Zarząd oddziału obowiązany jest również prowadzić i utrzymywać w stanie aktualności imienny spis członków oddziału ze wskazaniem przynależności państwowej i dostarczać władzy na jej żądanie danych z tego spisu.

IV. Przepisy, wymienione w punkcie III, mają analogiczne zastosowanie do kół miejscowych i okręgów regionalnych.

V. Postanowienie § 76, dotyczące prowadzenia i utrzymywania w stanie aktualności imiennego spisu członków stowarzyszenia opiera się na przepisie ustawy o stowarzyszeniach. Dane z tego spisu powinny być dostarczane władzy na jej żądanie.

VI. Na pisemne żądanie starostwa Zarząd zobowiązany jest złożyć nie więcej niż w dwóch egzemplarzach sprawozdanie z działalności, oraz sprawozdanie rachunkowe stowarzyszenia, za ubiegły okres sprawozdawczy, a także udzielać potrzebnych wyjaśnień.

Starostwo może wezwać Zarząd Główny do dostarczenia odpisu protokołu posiedzenia lub treści powyższej uchwały, jeżeli te były spisywane.

VII. Przepisy podane w punkcie VI mają analogiczne zastosowanie do oddziałów P. T. K., kół miejscowych i okręgów regionalnych.

Druk. Jan Świątochski i Ska. Warszawa.